Gorinchem, 22 juni 2023

VOORSTEL BESTUUR WAARDLANDEN

Vergadering : 27 oktober 2023
Agendapunt : 7.0
Steller: : B. Langendoen

Onderwerp : Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Reinigingsdienst Waardlanden

Voorstel :

1. Instemmen met de gewijzigde concept tekst van de Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Reinigingsdienst Waardlanden,
    a. Akkoord gaan de voorgestelde wijzigingen vanwege wetswijzigingen.
    b. Akkoord gaan de voorgestelde aangepaste stemprocedure van het bestuur.
    c. Akkoord gaan met de aanpassingen voor handelen bij bijzondere/urgente situaties.
2. Aan de colleges te verzoeken om de gewijzigde (concept) versie van de Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Reinigingsdienst Waardlanden toe te sturen aan de raden en hen in de gelegenheid te stellen om (binnen acht weken) een eventuele zienswijze in te dienen bij de colleges.

Inleiding
Met ingang van 1 juli 2022 is een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) en enige andere wetten in werking getreden. De wetswijziging voor de Wgr strekt ertoe de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen te versterken.
Ook onze Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Reinigingsdienst Waardlanden (de regeling) dient naar aanleiding van deze wijziging aangepast te worden. Daarnaast is het ook wenselijk om in de regeling wijzigingen door te voeren m.b.t. het stemmen en het kunnen handelen bij urgente voorstellen (door het bestuur van de regeling). Tevens zijn in deze wijzigingsronde van de regeling tekstuele en grammaticale wijzigingen doorgevoerd en bepalingen verduidelijkt.
Dit voorstel bevat de gewijzigde (concept) tekst van de regeling en een toelichting daarop.

Beoogd effect
Door de wijzigingen van de Wgr te implementeren in onze regeling wordt voldaan aan de wettelijke verplichting (implementatie binnen 2 jaar) en kan het bestuur slagvaardig handelen.

Argumenten

1a Wetswijzigingen dienen verwerkt te worden in de regeling
De gewijzigde Wgr dwingt tot wijziging van alle gemeenschappelijke regeling. Een aantal van deze wijzigingen uit de Wgr is op 1 juli 2022 direct in werking getreden, een ander deel moet binnen twee jaar geïmplementeerd zijn in alle gemeenschappelijke regelingen (uiterlijk 1 juli 2024). Bijlage 1 bevat een overzicht van de (op onze regeling van toepassing zijnde) wijzigingen van de Wgr en enige andere wetten.

Met de wetswijziging zijn een aantal aanpassingen en aanvullingen geïntroduceerd op de al bestaande wettelijke bevoegdheden en instrumenten. Hierdoor krijgen o.a. gemeenteraden meer mogelijkheden hun kaderstellende en controlerende rol binnen de samenwerkingsverbanden waaraan zij deelnemen, te verstevigen.

Voor de wijzigingen die per 1 juli 2022 direct in werking zijn getreden volstaan we hier met een opsomming. Voor een nadere toelichting hierop verwijzing we u naar bijlage 1. Het betreft de volgende wijzigingen:

1. Zienswijze bij het treffen van een gemeenschappelijke regeling (art. 1 Wgr, verwerkt in art. 26 regeling).
2. Actieve informatieplicht (art. 17 Wgr, verwerkt in art. 8 regeling).
3. Recht van onderzoek (art. 155 g en h Gemeentewet, verwerkt in art. 35 regeling).
4. Onderzoeksmogelijkheid lokale rekenkamer (art. 184 Gemeentewet, niet verwerkt in de regeling; geldt o.b.v. wettelijke bepaling.
5. Verruiming termijnen begroting en jaarrekening (art. 34, 34b en 35 Wgr, verwerkt in art. 18 en 20 regeling).

Wijzigingen die uiterlijk 1 juli 2024 geïmplementeerd moeten zijn in de regeling, geven ruimte voor een eigen invulling. Deze wijzigingen worden hieronder toegelicht. Het betreft wijzigingen over de volgende onderwerpen:

1. Zienswijze voor besluiten.
2. Burgerparticipatie.
3. Evaluatie.
4. Afspraken over uittreding.

Toelichting bij 1. Zienswijze voor besluiten
In de gewijzigde wet (art. 10 lid 5 Wgr) staat de verplichting om in de regeling vast te leggen welke besluiten van het bestuur van een regeling vatbaar zijn voor een zienswijze van gemeenteraden. Ook kan in de regeling worden afgesproken dat geen besluiten vatbaar zijn voor een zienswijze.

Nieuw in de (concept) regeling is art. 6 lid 9. In dit artikel is bepaald dat over besluiten van het bestuur (van de regeling) aan de gemeenten geen zienswijze wordt gevraagd. Hiervoor is gekozen omdat de regeling een beleidsarme regeling betreft. Daarop geldt een (nieuwe) uitzondering namelijk bij een besluit waarvoor een wettelijke zienswijze-procedure geldt (art. 6 lid 9). Een wettelijke zienswijze-procedure geldt voor belangrijke besluiten bijvoorbeeld t.a.v. financiële zaken, wijzigen van de regeling en uittreden uit de regeling.

In de (concept) regeling blijft ook de verplichting bestaan dat het bestuur de raden een ontwerpbesluit toezendt bij het oprichten van en deelnemen in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van de belangen van de bedrijfsuitvoeringsorganisatie. In die gevallen worden de raden ook in de gelegenheid gesteld hun wensen en bedenkingen kenbaar te maken aan het bestuur (art. 3 lid 5 en lid 6).

Toelichting bij 2. Burgerparticipatie
De wijziging van de Wgr introduceert de mogelijkheid burgers (ingezetenen van de gemeenten en andere belanghebbenden) te betrekken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van het beleid op grond van de regeling (art. 10 Wgr). In de regeling moet worden opgenomen of burgers betrokken worden en zo ja, op welke wijze en bij welke beslissingen.

In art. 34 van de (concept) regeling is opgenomen dat er geen mogelijkheid tot participatie inzake de voorbereiding en evaluatie van deze regeling is. Maar dat het bestuur indien zij daartoe aanleiding ziet, inwoners en belanghebbenden wel kan betrekken (bijv. door het organiseren van inspraak) bij de uitvoering van het beleid.

Toelichting bij 3. Evaluatie
In de Wgr is bepaald (art. 11a) dat de gemeenschappelijke regeling afspraken moet bevatten over evaluatie van de gemeenschappelijke regeling. Ook kan in de gemeenschappelijke regeling worden gekozen voor de afspraak om de regeling niet te evalueren. In de voorgestelde gewijzigde concept tekst van de regeling is (art. 33) bepaald dat een keer in de vier jaar het bestuur zorgdraagt voor een evaluatie van de regeling. De gemeenten wordt bij deze evaluatie betrokken en de evaluatie wordt aan de gemeenten ter besluitvorming voorgelegd.

Toelichting bij 4. Uittreding
Een gemeente kan besluiten uit de regeling te treden. In de gewijzigde wet (art. 9 Wgr) is bepaald dat niet langer kan worden volstaan met de afspraak dat het bestuur de uittredingsvoorwaarden vaststelt. De regeling dient bepalingen te bevatten omtrent de voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden en de gevolgen van uittreding, waaronder bepalingen omtrent de gevolgen voor het vermogen van de rechtspersoon. Hoofdstuk 11 is daarom uitgebreid met artikelen waarin zaken zoals een uittredingsplan, uittreedsom, procedure etc. zijn uitgewerkt (zie art. 26 - 31). Een belangrijk onderdeel van de uittredingsprocedure is de zienswijzeprocedure op het uittredingsplan. Hierdoor hebben alle deelnemende gemeenten invloed op een uittredingsplan.

1b Aangepaste stemprocedure
In de huidige statuten is het mogelijk dat er geen beslissing kan worden genomen omdat er geen drie leden voor een voorstel stemmen. Deze regel stamt nog uit de tijd dat er een veel groter aantal deelnemende gemeenten was. De regel is in het leven geroepen om te zorgen dat een kleine minderheid van gemeenten geen beslissing kon forceren door gewogen stemming.
In de praktijk wordt er geen gebruik gemaakt van de gewogen stemming en is de regel geen beletsel om tot meerderheidsbesluiten te komen. De stemprocedure is juist bedoeld om te garanderen dat er altijd een besluit genomen kan worden. Dat is immers soms een wettelijke verplichting. In de (concept) regeling is art. 10 lid 4 daarom aangepast.

1c Handelen bij bijzondere/urgente situaties
Over de mogelijkheid van het handelen door het bestuur bij bijzondere/urgente situaties is in de (concept) regeling een artikel toegevoegd (zie art. 19).

In dit artikel is bepaald dat een wijziging van de begroting (bijv. een verschuiving van begrotingsposten) tot 1% van de jaarlijkse totale exploitatiekosten kan worden vastgesteld door het bestuur zonder dat de raden van de deelnemende gemeenten hun zienswijze hebben kunnen geven. Van de vaststelling door het bestuur van een dergelijke begrotingswijziging worden de colleges en de raden van de deelnemende gemeenten actief geïnformeerd door het bestuur (informatie behelst ook de toekomstige financiële gevolgen).

Ten aanzien van artikel 19 lid 1 zijn er in lid 2 ook de volgende uitgangspunten c.q. regels opgenomen:
- Het is geen automatisme om de zienswijzeprocedure niet toe te passen;
- Het is aan het bestuur om (bij de niet wettelijke verplichting tot zienswijze) een afweging te maken om wel of geen zienswijzeprocedure toe te passen;
- Bij het niet toepassen van de zienswijzeprocedure geeft het bestuur altijd geargumenteerd aan waarom is gekozen om deze niet toe te passen;
- De financiële toekomstige gevolgen worden altijd opgenomen in de eerstvolgende financiële stukken (begrotingswijziging of jaarrekening);
- Bij de afweging van het bestuur om wel/niet de zienswijzeprocedure toe te passen houdt het bestuur rekening met het beleid van gemeenten, wensen van de raad etc.

In het voortraject is over dit artikel uitvoering gesproken met de controllers van de gemeenten. Hieronder volgt daarom een uitgebreide toelichting op het artikel.

Artikel 19 maakt het voor het bestuur van Waardlanden mogelijk om bijvoorbeeld in de volgende bijzondere/urgente voorstellen te kunnen handelen:
- acute investeringen vanwege veiligheid (bijv. n.a.v. een aanwijzing van de omgevingsdienst);
- acute investeringen naar aanleiding van een incident/ongeluk;
- aankoop panden of gronden;
- acute inzet beveiligers (corona);
- acute investeringen n.a.v. een brand, geweldsincident etc.

Het hebben van een mogelijkheid zoals opgenomen in artikel 19 komt de bedrijfsvoering ten goede en dat is ook in het belang van de gemeenten en haar inwoners. Het bestuur van Waardlanden heeft nu bij dergelijke situaties geen mogelijkheden om te handelen. Naar onze mening dient ieder overheidsorgaan deze mogelijkheid te hebben. We zien dergelijke mogelijkheden ook elders in het land terug bijv. in de Financiële Verordening Gemeente Molenlanden 2022 (zie o.a. bij artikel 6 lid 7).

Indien het bestuur – zonder de zienswijzeprocedure – gebruik maakt van artikel 19 dan worden de raden/colleges van de deelnemende gemeente hierover altijd actief geïnformeerd door het bestuur (ook over de toekomstige financiële gevolgen). De financiële toekomstige gevolgen worden sowieso opgenomen in de eerstvolgende financiële stukken (begrotingswijziging of jaarrekening).

2 Raden hebben een zienswijze-mogelijkheid

In het nieuwe lid 2 en 3 van art. 1 Wgr is bepaald dat de colleges de gewijzigde concept versie van de regeling toesturen aan de raden. De raden kunnen hierover hun zienswijze indienen, binnen 8 weken na ontvangst van de concept regeling (het ontwerp van de gewijzigde regeling). Dit is verwerkt in art. 26 lid 3 van de regeling.

Kanttekeningen

Om de ingangsdatum van de regeling van 1 januari 2024 te halen (art. 36) is het van belang dat de besluitvorming in 2023 wordt afgerond.

Financiën

Geen.

Communicatie

De gemeente Gorinchem zorgt dat de regeling in alle deelnemende gemeenten bekend wordt gemaakt in het door het gemeentebestuur uitgegeven gemeenteblad (publicatie). De gemeente Gorinchem zal ook zorgen voor opneming van de gegevens in het Gemeenschappelijke regelingen-register op Overheid.nl (art. 26 Wgr en art. 36 lid 5 regeling).

Als de definitieve tekst van de regeling is vastgesteld informeert het bestuur van Waardlanden de raden van de deelnemende gemeenten hierover.

Tijdens de vooroverleggen met de controllers is afgesproken dat de bedrijfsvoeringorganisatie Waardlanden een concept tekst opstelt t.b.v. de separate collegevoorstellen in de gemeenten. De concept tekst wordt - voor op- en aanmerking - voorgelegd aan de controllers van de gemeenten. Op deze manier zal de besluitvorming van de colleges zo eenduidige mogelijk zijn. De concept tekst zal in lijn zijn met het nu voorliggende voorstel aan het bestuur van Waardlanden.

Vervolg

Indien het bestuur van Waardlanden instemt met dit voorstel volgen de navolgende stappen:

1. Zienwijze traject bij de gemeenten.
2. Het bestuur van Waardlanden stelt de aangepaste definitieve tekst van de regeling vast.
3. Het bestuur biedt de gewijzigde tekst aan de colleges van de gemeenten. De tekst van regeling wordt alleen gewijzigd indien de colleges van ten minste drie van de vier gemeenten daartoe besluiten.

Ter kennisname aan de Ondernemingsraad. De wijzigingen betreffen alleen bestuurlijke procedurele wijzigingen, die binnen het bestuurlijke primaat vallen.

Bijlagen

1. Overzicht wijzigingen Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) en enige andere wetten
2. Artikelsgewijze aanpassingen in de regeling
3. Gewijzigde concept versie Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Reinigingsdienst Waardlanden - incl. zichtbare wijzigingen
4. Gewijzigde concept versie Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Reinigingsdienst Waardlanden

Bestuur Waardlanden : 27 oktober 2023

Agendapunt : 7.0

Onderwerp : Aanpassing Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Reinigingsdienst Waardlanden

Het Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Reinigingsdienst Waardlanden

b e s l u i t :

1. Instemmen met de gewijzigde concept tekst van de Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Reinigingsdienst Waardlanden,
    a. Akkoord gaan de voorgestelde wijzigingen vanwege wetswijzigingen.
    b. Akkoord gaan de voorgestelde aangepaste stemprocedure van het bestuur.
    c. Akkoord gaan met de aanpassingen voor handelen bij bijzondere/urgente situaties.
2. Aan de colleges te verzoeken om de gewijzigde (concept) versie van de Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Reinigingsdienst Waardlanden toe te sturen aan de raden en hen in de gelegenheid te stellen om (binnen acht weken) een eventuele zienswijze in te dienen bij de colleges.

Aldus besloten in de bestuursvergadering,
gehouden op 27 oktober 2023

de secretaris	de voorzitter
H. van den Brule	J.A. Meerkerk